

"Türkiye Enerji Sempozyumu" nda Oda Başkanımızın yaptığı açılış konuşması...

Ülkelerin gelişmişlik düzeyi, kişi başına tüketilen enerji miktarı ile doğru orantılıdır. Bu durum çağımızda enerjinin insan yaşamında ne derece önemli olduğunu vurgulamaktadır.

Enerjinin üretimi ve tüketimi konularında uzun vadeli politikaların oluşturulamaması nedeniyle enerji darboğazı ülkemizin gündemine girmiştir.

Enerji üretiminin ; güvenilir, ekonomik ve çevre dostu olma özellikleri en önemli kriterleri oluşturmaktadır. Ülkemiz petrolde %85 oranında doğal gazda tamamen dışa bağımlıdır. Siyasal konjunktürdeki dalgalanmalar bu kaynakların sürekliliğini olumsuz etkileyebilir. Türkiyenin özkaynaklarından elde ettiği, hidrolik ve linyit, enerji üretiminde güvenli ve katma değeri yüksek kaynaklar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kaynakların en iyi şekilde değerlendirilerek toplumun hizmetine sunulması en akılcı yöntem olacağı görüşündeyiz.

Ülkemizin elektrik enerjisi üretiminin yaklaşık %35 linyite dayalı termik santrallerden karşılanmaktadır. 1973-1979 yılları arasında yaşanan petrol krizinden ülkemiz olumsuz yönde etkilenmiş ve linyite dayalı termik santrallerin kurulmasına ağırlık verilmiştir. 1980'lerin başlarında 14 milyon ton olan linyit üretimi 1990'larda 50 milyon tona çıkarılmıştır. Bu üre-

timin yaklaşık %80'i de termik santrallerinde tüketilmektedir.

Kamu eliyle üretilen taşkömürü ve linyitlerimiz özellikle 1980'li yıllarda izlenen yanlış politikalar sonucu bugün bir çok belirsizlik ve soru işaretleri ile karşı karşıya kalmışlardır.

Kamu İktisadi Teşekküllerinden biran önce kurtulalım anlayışı ve bu kurumları yapılan aşırı müdahaleler idari mekanizmayı olumsuz etkilemiş, yatırım kalemlerinin kısılması, malzeme ve ekipman teminini güçleştirmiş ve finansman sıkıntısı sonucu borçlanmaya gitmelerine neden olmuştur. Personel po-

Enerjinin üretimi ve tüketimi konularında uzun vadeli politikaların oluşturulamaması nedeniyle enerji darboğazı ülkemizin gündemine girmiştir.

litikalanndaki müdahaleler çalışanlar üzerinde olumsuz motivasyon yaratmıştır. Emekliliği gelen personel niteliğine bakılmaksızın emekliye sevk edilmiş, yeni eleman alınmamıştır. Kadrolar iptal edilmiş, mühendislerin yükselmeleri engellenmiştir. Bugün 10-15 yıllık mühendisler hala vardiya tutmak zorundadırlar.

Bu olumsuzlukların giderilmesi için kurumlar her yönü ile yeniden ele alınmalı ve rehabilite edilmelidir.

Ülkemizin kömür rezervleri; 8,2 milyar ton linyit 1.2 milyar ton taş kömürü olmak üzere toplam 9.4 milyar tondur. Bu kaynakların üç boyutlu hale getirilmesi, teknik ve teknolojik özelliklerinin saptanması, işletilebilir rezerv belirlenmesi ve geliştirilmesi için yeni arama, politikalarının planlaması yapılmalıdır.

Türkiye bu düzeyde kömür rezervi olmasına rağmen yılda yaklaşık 300 milyon dolar ödeyerek kömür ithal etmektedir.

9.4 milyar ton kömür rezervi olupta bu düzeyde kömür ithal eden ülke var mı

bilmiyoruz, ithal gerekçesi ülkemizdeki kömürlerin özelliklerinin hava kirliliğine neden olması gösterilmektedir. Hava kirliliği çeşitli etkenlere bağlıdır. Kömürün özellikleri bu nedenlerden biridir. Üretilen kömürlerin yıkanması ve yakma teknolojilerinin geliştirilmesi sonucu kömürden kaynaklanan hava kirliliği minimize edilebilir. Fatura tamamen yerli kömürlerimize kesiliyor ve milyonlarca dolar

Kömür ithalatı için her yıl ödenen 300 milyon dolar bir kereye mahsus olmak üzere yerli kömürlerimizin yıkanması ve yakma teknolojilerinin geliştirilmesi halinde bu kaynak yurt içinde kalırken kömür üretiminin yaratacağı katma değer de göz ardı edilemez.

kömür ithal edilirken özkaynaklarımız yeraltında bekliyor.

Türkiye'nin, milyonlarca dolara gerçekteleştirdiği termik santraller çevre problemleri nedeni ile ya üretime geçemiyor ya da üretimleri durduruluyor. Üretim ve çevre barışık olmalıdır. Planlamalar yapılırken çevre boyutu gözardı edilmemelidir. Üretim, çevre dengesi mutlaka kurulmalıdır. Ayrıca, gerek ısınma ve sanayi sektöründe gerekse yeni termik santrallerin tesisinde daha yüksek yanma verimi olan, çevreyi daha az kirleten, işletme kolaylığı olan, her türlü yakıtı yakabilen yeni yakma sistemlerinin yaygınlaştırılması ülkemiz kaynaklarının en iyi şekilde değerlendirilmesi yönünden önem taşımaktadır.

Kalorisi yüksek, kükürdü ve nemi düşük kömürlerin arama üretim ve teknolojik yatırımlarına hız verilmelidir. Yıllarca her platformda bu görüşü dile getirmemize rağmen üzümlerle belirtmek isteriz ki somut adım atılmamıştır.

ithal kömüre dayalı termik santraller kurmanın yerine yerli kömüre dayalı santrallerin kurulması ve mevcut santrallere yeni ünitelerin eklenmesi daha doğru yöntem olacağı görüşündeyiz. Öncelikle ülke kaynaklarının en efektif şekilde değerlendirilmesi, ancak öz kaynakların yeterli olmaması halinde ihtiyacın ithalatla karşılanması ana politika olmalıdır.

Ülkemizde enerji taleplerini önemli karşılayabilecek, arz güvenliğini sağlayabilecek olan kömür kaynaklarımız, en ekonomik biçimde işletilebilmelidir. Bu, kendi özkaynaklı arı miza dayalı bir enerji üretim-tüketim dengesini kısa ve orta vadede kurulabilmesi, başka bir deyişle yurtdışından ithal edilen kömür, gaz, petrol gibi yakıtların tüketimindeki paylarının azaltılması açısından önemlidir.

Kişi başına brüt elektrik tüketimi 1.378 Kwh olan ülkemizde ilk hedef elektrik tüketiminin dünya ortalaması olan 2.250 Kwh seviyesine çıkarılmalıdır. Bu hedefe ulaşabilmek için öncelikle mevcut enerji tesislerinin kapasite kullanım oranlarının artırılması, enerji kaybına neden olan iletim hatlarının yenilenmesi ve hızlı şekilde kısa vadede yerli kömüre ve doğalgaza uzun vadede hidrolik kaynaklara dayalı enerji tesislerinin işletmeye alınması gerekmektedir.

Bu amaçla, ülkemizin enerji dar boğazına girmemesi için linyite dayalı termik santrallerin üretimleri artırılmalıdır. Bu santrallerin bir plan dahilinde rehabilite edilmesi, santrallara verilen kömürlerin miktar ve kalitesinin dizayn değerlerine ulaştırılması, enerji açığının önlenmesinde ilk adım olmalıdır.

Sonuç olarak, enerji sektörümüzde ana politika; ülkemiz enerji ihtiyacının amaçlanan ekonomik büyüme ve sosyal kalkınma hamlelerini

Bazı belediyelere verilen kömür ithal yetkisi başta Ankara olmak üzere kömürün 180-200 dolardan satılmasına neden olmuştur. Yaklaşık aynı kalite yerli Soma Tunçbilek kömürlerimiz 80 dolar civarında satılmaktadır.

destekleyecek ve yönlendirecek şekilde zamanında, yeterli, güvenilir, ekonomik koşullarda ve çevresel etkilerde gözönüne alınarak planlanmalıdır.

Bu sempozyumda, uzmanlar tarafından hazırlanan bildirimler; sorunların çözümüne ışık tutacağına inanıyoruz. Yeter ki söylenenler kitapçık içerisinde kalsın. Yetkililerce en iyi şekilde değerlendirileceğine inanıyor, Maden Mühendisleri Odası adına hepinize en derin sevgi ve saygılarımı sunuyorum.